

VNIVERSITAT ID VALÈNCIA

SISTEMA POLÍTIC ESPANYOL

ELS GRUPS D'INTERÈS

Òscar Barberà

SUMARI

- INTRODUCCIÓ
- DEFINICIONS
- GRUPS D'INTERÈS I POLÍTICA A ESPANYA
- GRUPS D'INTERÈS SECTORIALS
  - EMPRESARIS
  - TREBALLADORS
- GRUPS D'INTERÈS CAUSALS
  - ESGLÉSIA CATÒLICA
  - ALTRES
- (NOUS) MOVIMENTS SOCIALS

INTRODUCCIÓ

Preguntes rellevants:

- Identificar les principals conseqüències derivades de l'organització i representació dels interessos privats en el sistema polític.
- Identificar quins han estat els principals grups d'interès en la política espanyola.
- Definir les principals característiques de cada un dels principals actors (naixement, organització, problemes, etc).
- Mostrar l'evolució de les relacions entre els grups de pressió i els partits polítics.
- Caracteritzar com intervenen els principals grups de pressió en la política espanyola.
- Identificar les principals etapes i evolució de l'actuació dels grups de pressió.

DEFINICIÓ

○ GRUP D'INTERÈS

“Qualsevol organització privada que tracta d'influir en la formulació i posada en pràctica de les polítiques públiques que desenvolupen les administracions públiques”, (Molins, 1996: 370).

- GI **SECTORIAL** (**GRUPS PRESSIÓ**).

“Organització privada amb interessos específics d'índole econòmica o professional i que tracta d'influir...”

- GI **CAUSALS** (**GRUPS INTERÈS**).

“Organització privada que defensa interessos comuns d'índole general (valors, idees) i que tracta d'influir...”

- GI **MONOCAUSALS** (**NOUS MOV. SOCIALS**).

“Grup o agrupació d'individus generalment poc estructurat que defensa interessos comuns emergents i que tracta d'influir...”

○ INFLUÈNCIA enfront de **CORRUPCIÓ**

- Accés privilegiat de persones i grups a recursos públics
  - Transparència i publicitat enfront de clandestinitat
  - Accés enfront de transaccions monetàries o en espècies

GRUPS D'INTERÈS I POLÍTICA A ESPANYA

○ GRUPS D'INTERÈS I DEMOCRÀCIA

- Pluralisme
- Neocorporativisme

○ EL PES DE LA HISTÒRIA

• **La negació del pluralisme**

- Inestabilitat política, manca de pluralisme i llibertat, no reconeixement grups d'interès com a actors legítims.
- Inexistència d'organitzacions representatives dels grups d'interès (pressió).
- Amiguisme com a alternativa ≈ corrupteles.

• **Intents de construcció d'un estat corporatiu**

- Primo de Rivera 1923-1930 / franquisme 1939-1975.
- Grups d'interès integrats en l'Estat
  - Sindicat Vertical més procuradors en Corts.
  - Empresaris >> treballadors
  - Amiguisme (corrupteles) segueix predominant

GRUPS D'INTERÈS I POLÍTICA A ESPANYA

EL NEOCORPORATISME A ESPANYA: ETAPES.

- **La transició i l'etapa de concertació social (1977-1988).**

ACUERDOS SOCIALES: DINÁMICA DE CONCERTACIÓN (1977-85)

AÑO	NOMBRE	CARÁCTER	ACTORES	AGENDA	IMPLEMENTACIÓN
1977	Pactos de la Moncloa	Partidista	Gobierno y fuerzas parlamentarias	Amplia	Parcial
1979-80	Acuerdo Marco Interconfederal	Bipartito parcial	UGT y CEOE	Reducida	Alta
1981	Acuerdo Nacional de Empleo	Tripartito	UGT, CCOO, CEOE y Gobierno	Amplia	Parcial
1983	Acuerdo Interconfederal	Bipartito	UGT, CCOO y CEOE	Reducida	Alta
1985-86	Acuerdo Económico y Social	Tripartito parcial	UGT, CEOE y Gobierno	Amplia	Baja

Font: Gomà i Subirats, 1996

GRUPS D'INTERÈS I POLÍTICA A ESPANYA

EL NEOCORPORATISME A ESPANYA: ETAPES.

- **Entrada en la UE i crisi d'intermediació (1988-1996).**
  - El tractat de Maastricht (1992): la UEM.
  - Creació del Consell Econòmic i Social (1992).

HUELGAS GENERALES: DINÁMICA DE CONFLICTO (1985-94)

AÑO	MOTIVO	CONVOCANTES	SEGUIMIENTO	INCIDENCIA
1985	Reforma del Sistema Público de Pensiones	CCOO	Medio	Media
1988	Plan de Empleo Juvenil (Desregulación Laboral)	UGT CCOO	Alto	Elevada
1992	Recorte de Prestaciones por Desempleo	UGT CCOO	Bajo	Baja
1994	Reforma global del mercado de trabajo	UGT CCOO	Medio	Baja

Font: Gomà i Subirats, 1996

- **El relleuament del diàleg social en el marc de la UEM**
  - Pactes de creixement i estabilitat (1997).
  - La vaga general de 2002 – renegociació reforma mercat treball.
  - Nova reforma del mercat de treball (2010)?

GRUPS D'INTERÈS - EMPRESARIS

CEOE

○ Característiques organitzatives

- Creació 1977 – associacionisme voluntari.
- Organització d'organitzacions cúpula
  - No afiliació individual
  - Afiliació per organitzacions territorials i sectorials
  - Voluntat hegemònica: tots els sectors i tots els territoris.
  - Suport clau: CEPYME – CNAG.
- Problema: com és de representativa?
- Líders: Ferrer Salat, Cuevas, Díez Ferran.

○ Estratègia

- Complexes relacions CEOE-UCD
- De l'oposició al PSOE a la defensa de polítiques econòmiques equiparables
- De la defensa de la negociació col·lectiva sectorial a les demandes de reformes del mercat de treball.

GRUPS D'INTERÈS - EMPRESARIS

ALTRES GRUPS

- ASSOCIACIONS AGRÀRIES
  - CNAG
  - ASAJA
- INSTITUT EMPRESA FAMILIAR – Empreses familiars
- CAMBRES DE COMERÇ
  - Afiliació obligatòria
  - Enfrontament CEOE – problema: **quina divisió funcional?**
- COL·LEGIS PROFESSIONALS
  - Afiliació obligatòria: metges, advocats, arquitectes.
  - Afiliació no obligatòria: economistes, API.

EQUIPS D'ESPECIALISTES

- *Cercle d'Economia* (Barcelona)
- *Cercle d'Empresaris* (Madrid)

GRUPS D'INTERÈS - EMPRESARIS

Table 15.1 The cross-sectoral associations at national and territorial level¹ in Spain: basic data, 2002/3

Level	Association	Scope of functions	Membership domain	Members density (% potential firms)	Members		Voting rights ⁷
					Associations	Firms	
National	CEOE	Mixed	General	33 ⁵	55 territorial 155 sectoral	1,300,000 (IDM)	Weighted
National	(CEPYME) ²	Mixed	SMEs ³	21–3 ⁶	17 territorial 37 sectoral	900,000 (IDM)	Unweighted
National	CSCC	Services	Provincial Chambers	100	85	3,996,004 (IDM)	
Territorial	(Fomento/ FEPIME) ²	Mixed	SMEs ³	80	170	160,000 (MM)	Unweighted ⁸ Weighted ⁹
Territorial	CECOT	Mixed	SMEs ³	70–80	29	7,000 (MM)	Unweighted
Territorial	PIMEC	Mixed	SMEs ³	25	6 territorial 6 sectoral	70,000 (MM)	Unweighted ⁸ Weighted ⁹
Territorial	Chambers	Services	General ⁴	100	–	348,083 (DM)	Weighted

Notes

1 Exemplified by Catalonia and Barcelona. 2 Under the umbrella of CEOE. 3 The associations understand SMEs as employing fewer than 200 employees, in accordance with DIRCE classifications. 4 With the exception of agriculture and the liberal professions. 5 Without CEPYME. 6 Without CEOE. 7 At local level (Fig. 15.1) voting rights vary, ranging from one member one vote to differentiated systems that allot one vote to member companies, and weighted votes to member associations. 8 Companies. 9 Associations. DM = direct membership. IDM = indirect membership. MM = mixed membership.

Font: Molins – Nonell 2008

GRUPS D'INTERÈS -EMPRESARIS

Table 15.2 Activities of the associations in Spain

Type of activity	CEOE/ CEPYME	Chambers	Fomento/ FEPIME	PIMEC	CECOT
<i>Represents:</i>					
Labour market interests <i>vis-à-vis</i> the unions (national pacts)	Yes	No	Yes	Yes	Yes
Labour market interests <i>vis-à-vis</i> the state	Yes	No	Yes	Yes	Yes
Product market interests in relation to customers	No	Yes	No	No	No
Product market interests in relation to suppliers	No	No	No	Yes	No
Product market interests in relation to the state	Yes	Yes	No	Yes	Yes
<i>Services related to</i>					
Industrial relations (only national pacts)	Yes	No	Yes	Yes	Yes
Economic policy programs (only long learning)	Yes	No	Yes	Yes	Yes
Exchange relations with suppliers	No	Yes	No	Yes	Yes
Exchange relations with customers	No	No	No	No	No
Vocational training	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes
Further training and qualification of company staff	No	No	No	No	No
Developing/monitoring quality standards for products	No	Yes	No	Yes	Yes

Note

Main activities are marked in italics.

GRUPS D'INTERÈS -EMPRESARIS

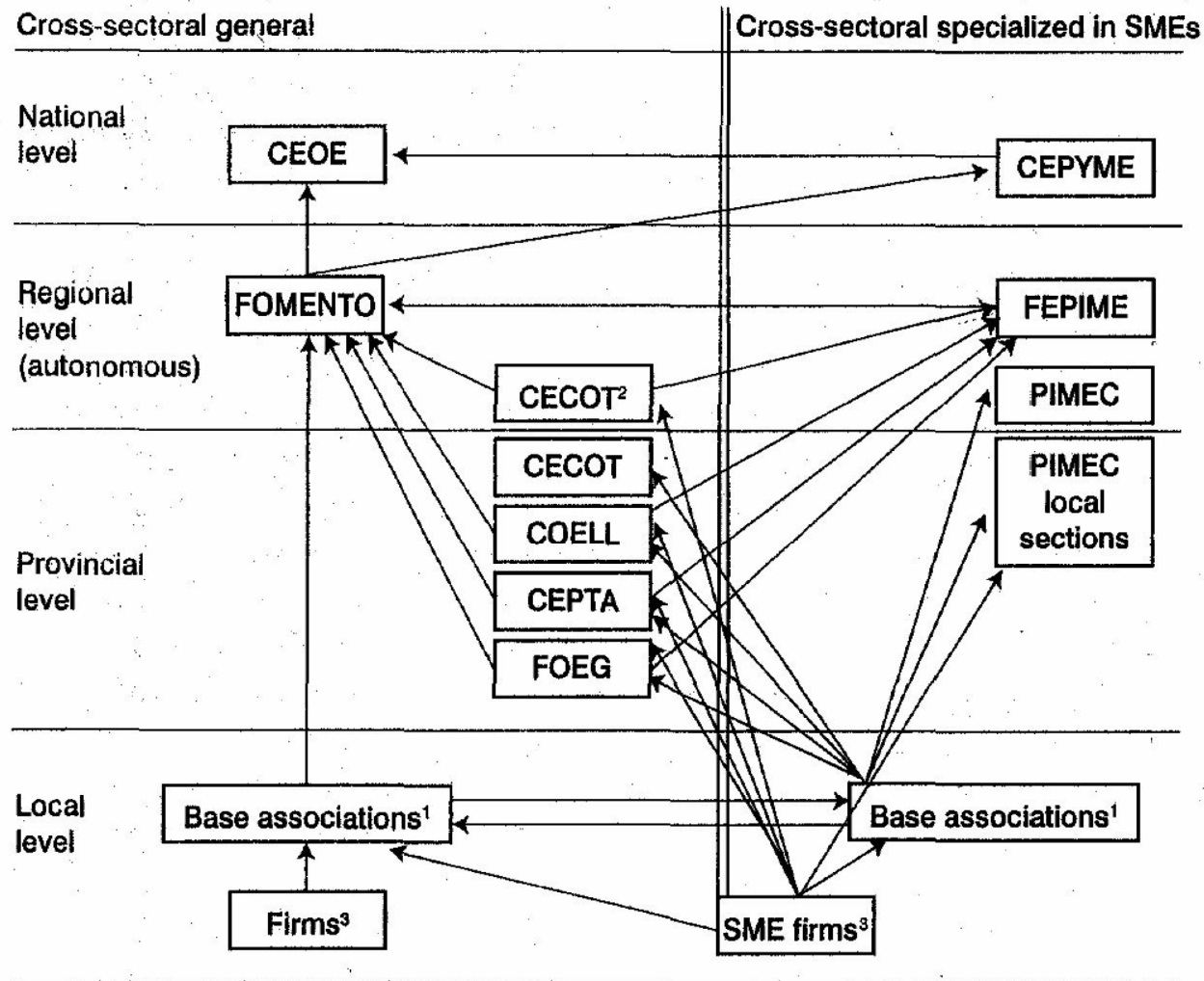

Figure 15.1 Voluntary business associations in Spain: the links between the national and territorial level*

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

UGT

○ Característiques organitzatives

- Creació 1888 – associacionisme voluntari.
- Vinculació PSOE
- UGT enfront de CNT
  - Dictadura Primo Rivera
  - II República
  - Patrimoni confiscat durant franquisme
- Líders: N. Redondo / C. Méndez.

- Problema: representativitat?
  - Membres
  - Votacions en empreses

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

UGT

○ Estratègia

- **Dilema**: ideologia enfront de professionalització dels serveis.
- **Concertació social i competició per la representativitat (1977-1988).**
  - Acords nacionals patronal-UGT – exclusió CCOO – USO.
- **Col·laboració sindical i professionalització de serveis (1988-2000).**
  - Enfrontament UGT-PSOE
  - Col·laboració UGT-CCOO
  - Institucionalització diàleg social: CES.
  - Desideologització i professionalització dels serveis
    - De les grans polítiques als pactes sectorials
    - Sindicats orientats a crear serveis (incentius selectius).
- **De la repolitització (PP) al diàleg social per a sortir de la crisi?**

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

CCOO

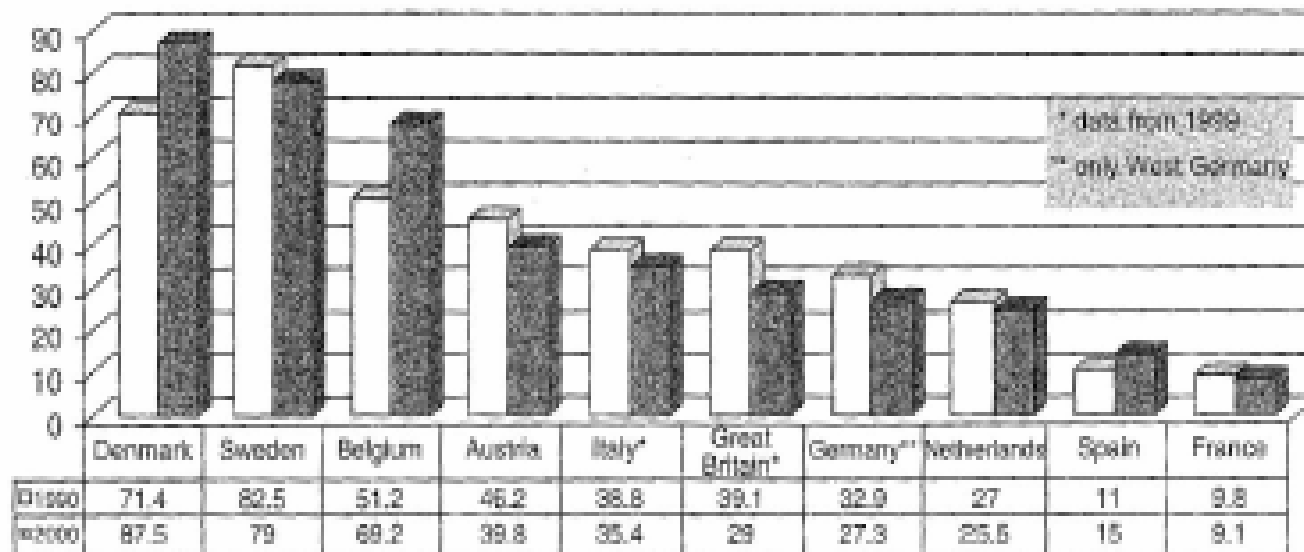
○ Característiques organitzatives

- Naixement anys 1960: comunistes més catòlics (voluntària).
- Il·legalitzat 1967
- Vinculació amb el PCE
- Líders: M. Camacho / A. Gutiérrez / J. M. Fidalgo / I. Fdez. Toxo
- Problema: com és representatiu?

○ Estratègia

- Concertació social i competició sindical (1977-1988).
- Distanciament del PCE i professionalització (1988-2000).
- Repolitització (enfront del PP) (2000-2004).
- El diàleg social com a sortida a la crisi? (2008-)

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

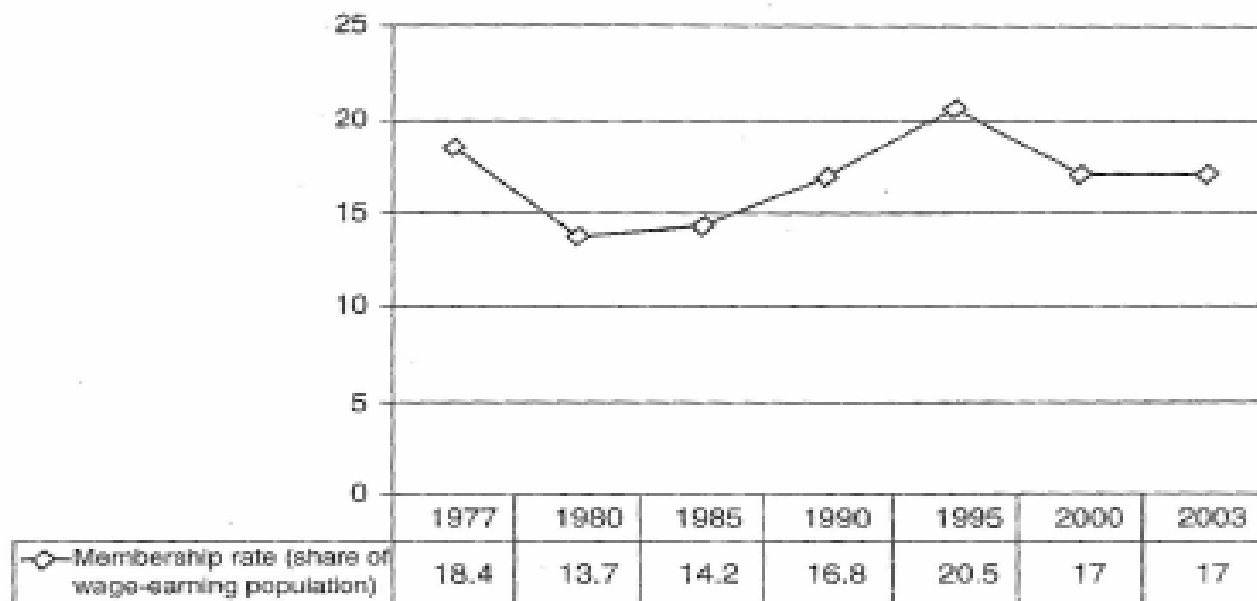

Figure 7.3 Trade Union Membership in selected European countries 1990–2003.

Source: Institute for German Economy, Cologne, quoted from Fischer Weltalmanach 2004: 299.

Font: Magone, 2009

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

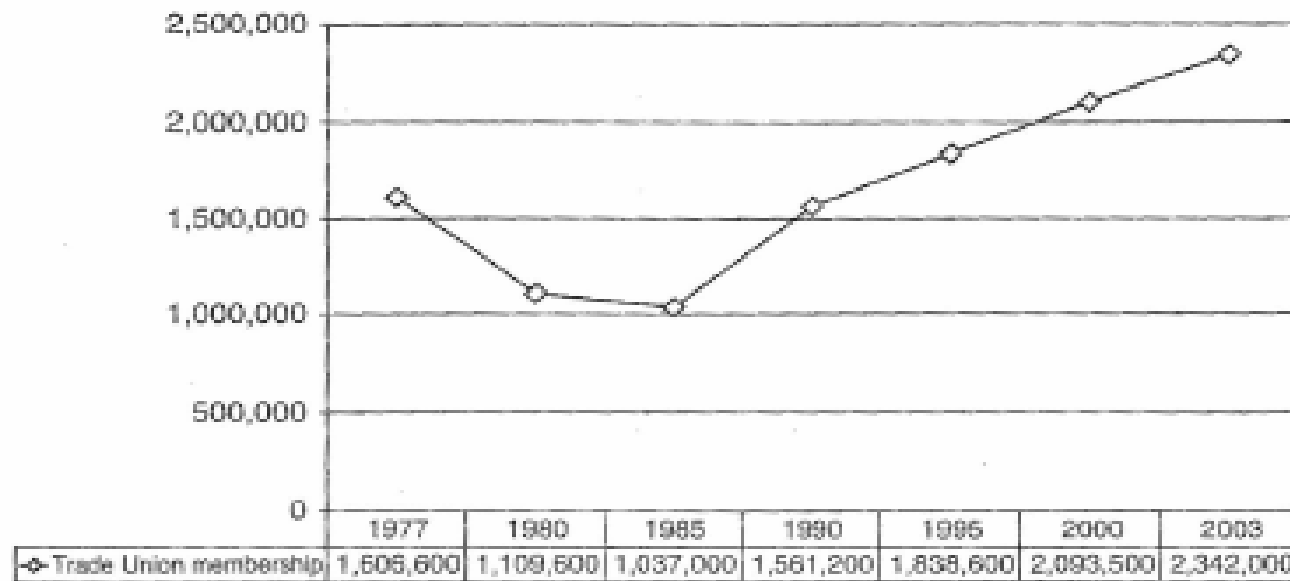

Figure 7.2 Trade Union Membership 1977–2003.

Source: Bencyto, 2004 quoted from: Martin Ardiles, 2005b.

Font: Magone, 2009

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

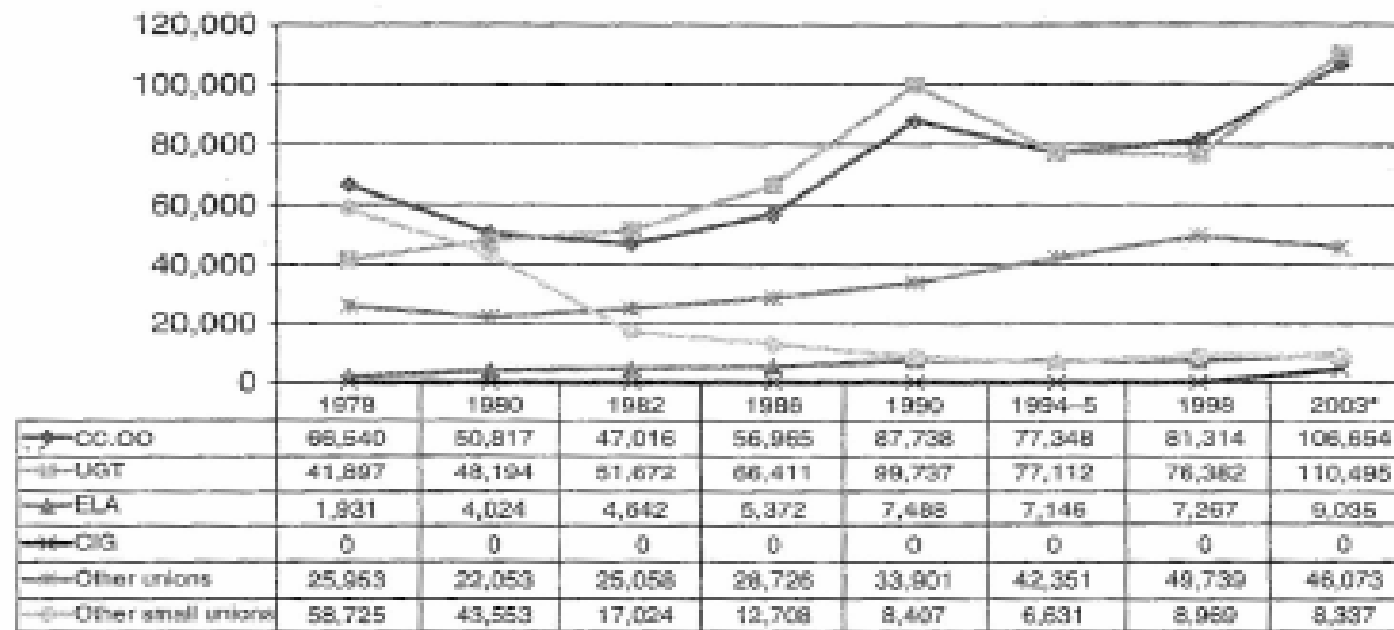

Figure 7.1 Trade Union Membership 1977–2003.

Source: Beneyto, 2004 quoted in: Martín Ardiles, 2005.

Font: Magone, 2009

GRUPS D'INTERÈS - SINDICATS

Figure 7.4 Trade Union Elections 1978–2003.

Source: Beneyto, 2004 quoted in : Martin Ardiles, 2005.

Font: Magone, 2009